'దయచేసి వినండి. మద్రాసు నుండి కొత్త ఢిల్లీకి పోవు గ్రాండ్ ట్రంక్ ఎక్స్‌ప్రెస్సు ఇంకా ఇరవై నిమిషములలో ఒకటవ నంబరు ప్లాట్ ఫారమునకు వచ్చును!'

'లేటా ఏమిటోయ్?' అన్నాడు మాధవరావు.

పోర్టర్ అతనికి సమాధానం చెప్ప లేదు. నెత్తిమీద పిడప చుట్టుకున్న తువాలు గుడ్డ ఓ మాటు దులిపి అవలిం చాడు. నెత్తిమీది వెంట్రుకల్ని చేతి వేళ్లతో వెనక్కి తోసుకున్నాడు.

'లేట్ లేటా అన్నాను!' అన్నాడు మాధవరావు, ఈ మాటు కొంచెం కరుగ్గా, అధికారి బంట్రోతు నడిగినట్టు.

'లేటో పాడో మాకేటి తెలుసుద్దండి. ఇరవయి నిమసాల్లో వొచ్చుద్దంటున్నా డుగా?' అని లౌడ్ స్పీకర్ వంక చూపించి వెళ్లిపోయాడు పోర్టర్.

'వెధవలు! నిజాయితీ లేదు, బాధ్యత లేదు! వినయం, వందనం అంటకన్నా లేవు! అందుకే వీళ్ల బతుకులు ఇలా అఘోరిస్తున్నాయి!' అని పైకే అనే శాడు మాధవరావు.

నాలుగడుగులు వేసిన పోర్టర్ ఒకసారి వెనక్కి తిరిగి చూసి, మాట్లాడకుండా వెళ్లిపోయాడు.

భారతి మాధవరావును వేలితో చిన్నగా పొడిచింది, పోర్టర్ ఇటు చూడగానే. వాడు వెళ్లాక అన్నది: 'ఎందుకు, మామయ్యా, అట్లా నోరు పారేసు కుంటావు? నీ మాటకి బదులుగా వా డొక మాట అనుంటే పరువేం గాను!'

'పరువా బండలా! కైరాతీ వెధవలు! సామాను కళ్లతో చూసిం దగ్గర్నుంచి, నెత్తిమీది కెత్తుకున్న దగ్గర్నుంచి, ఇక్కడ పారేసి పోయేటంతవరకు వాడి తలపొగరు చూస్తూనే ఉన్నావుగా.

'వికాసా భరాగో'

మూటలు మోసి రూపాయి డబ్బులు తెచ్చుకునే వెధవలకి అంతంత లేసి రాజ పోలూ, ఇంతంత లేసి పౌరుషాలూనా?' అన్నాడు మాధవరావు, చేతులతో పెద్దగా అంగికం చేస్తూ.

భారతి మాట్లాడలేదు. ఓ మారు మేనమామ వంక చూసి, చంకలో పిల్లాడి నెత్తిమీద ఊలు టోపీ సరిచేసి ఊరు కుంది.

'రిక్షావాణ్ణి చూశావుగా? ఇంత చిన్న ఊంవర ఉందో, లేదో — మామూలుగా అర్ధ రూపాయి కొచ్చే దూరానికి రెండు రూపాయల బేరం పెట్టాడు. మనం పావలా చొప్పున పెంచుకుంటూ వెళితే

[illegible] దీనికి. [illegible] చేసే [illegible] ఇంత పంది పోస్తున్నారు [illegible] ఇస్తాడో రూపాయి [illegible] ముందే [illegible]. ఆడవాళ్ళతో, పిల్లలతో, సామానుతో బయలుదేరితే [illegible] ఇవన్నీ [illegible] దగిర [illegible] కుండా [illegible]!'

'ఎవరైనా, మామయ్యా, వాడి ఎరుకు వాడిది!' అంది భారతి.

'వాడి ఎరుకు వాడి దయితే మన ఎరుకు మనది! ఏందిపోడూ దోచేసే, [illegible] వాడూ దోచేసే మన ఎరుక [illegible] తెల్లారుతున్నాయో ఆలోచించు [illegible] కత్తెర్లోలా నలిగిపోతున్నాం మనం. న్యాయంగా సంపాదించటం కంటె దుడ్డు కర్ర [illegible] పట్టుకుని ట్రంకు రోడ్డు మీద పడటం, ఇచ్చినా వచ్చినా [illegible] ఇవ్వం [illegible] మన్నట్టుగా తయారవు తున్నారు జనం!'

'నీకంతా విచిత్రం, మామయ్యా! ఒకటంటే పోయేదానికి లక్ష అంటావు' అన్నది భారతి చిరునవ్వుతో.

'అయ్యగారూ! బెర్తులుగాని, సీట్లు గాని కావాలేటండి?' — వెనక నించి ఓ గొంతు.

'ఏ దెవడు?' అన్నట్టు గిర్రున తిరిగి చూశాడు మాధవరావు.

కాకీ నిక్కరు, చిన్నకబారు పెరిరిన్ చొక్కా వేసుకున్నాడా కుర్రాడు. మురికి ఓడుతున్న తుండుగుడ్డ ఒకటి అతని భుజాన వేళ్ళాడుతూంది. వయస్సు ఇరవై రెండు దాటదు.

'బెర్తులూ, సీట్లూ కూడా హోల్ సేల్గా కొని లాభం వేసుకుని చిల్లరగా అమ్ముతున్నావేమిటోయ్?' అన్నాడు మాధవరావు.

'రిజర్వేషను కంపార్టుమెంట్లో గాదండి' అన్నా డా కుర్రాడు, చిరునవ్వు మొహాన పోసుకుని. 'మామూలు బోగీల్లో.'

'రిజర్వేషను కంపార్టుమెంట్లెలాగా రైల్వే వాళ్ళ పెత్తనంలో ఉంటాయి. ఇహ మిడిగా ఉన్న బోగీల్లో సీట్లూ, బెర్తులూ నీ గుత్తాధిపత్యం కింద ఉంటాయన్న మాట!'

ఆ కుర్రాడు బుర్ర గోక్కున్నాడు.

'మేం నాగపూరు పోతున్నా మయ్యా ... అంటే మా మామయ్య రాడనుకో. మా పిల్లాడూ, నేనూ [illegible] ఫిక్కిడైనా ఓ బెర్తో, సీటో సంపాదించుకు వద్దా, నాయనా. [illegible] రూపాయిలో, అర్ధో ఇస్తా' అంది భారతి

'రూపాయకీ అర్ధకీ ఏటొస్తాదమ్మా! బెర్తు గావాలంటే ఫోర్ రుపీసండి. సీటయితే టూ రుపీస్'.

'ఫస్టు క్లాసులంతా ఈ లెక్కన అమ్మేసేటట్టున్నావు, నీ వాలకం చూస్తే!' అన్నాడు మాధవరావు పరిహాసంగా

'నాలుగు రూపాయలు నే నెక్కడిస్తాను గానీ, రెండు రూపాయ లిస్తాను. ఓ బెర్తు చూడవయ్యా' అంది భారతి 'బెర్తు దొరక్కపోతే ఓ సీటన్నా చూసి ఓ రూపాయిస్తాను'.

'నీకేం మతిగాని పోలేదు కదా, భారతీ! సీట్లూ, బెర్తులూ అమ్మడానికి వీ డెవడు?' అన్నాడు మాధవరావు.

'మరెలాగ, మామయ్యా? మన జేబో రిజర్వేషన్ చేయించుకుందుకు టైమ్ లేకపోయింది. ఈ రష్షులో నువ్వూ, నేనూ బండిలో దూరి సీటు సంపాదించ గలమా? వా డెలాగో తిప్పలు పడి సంపాదిస్తా నంటున్నాడుగా, ఓ రూపాయో రెండో పారేస్తే?'

'అమాత్రం మనమూ సంపాదించ గలం. బండి రానీ. స్లీపర్ కంపార్టు మెంట్ల కండక్టర్ని అడుగుదాం'.

'అట్నుంచి సీట్లూ, బెర్తులూ పూర్తిగా రిజర్వేషను నయిపోయి మహారాజ లయి పోనాదండి. మీకక్కరలేదంటే కేకెయ్యండి బెర్తు నాలుగు రూపాయలు, సీటు రెండు!' అని ఆ కుర్రాడు అలా వెళ్ళాడు.

'దయచేసి వినండి. మదరాసు నుండి క్రొత్త ఢిల్లీ పోవు గ్రాండ్ట్రంక్ ఎక్స్‌ప్రెస్సు కొలది నిమిషములలో ఒక టవ నంబరు ప్లాట్‌ఫారమునకు వచ్చును'.

'బండొచ్చేస్తోందిట, మామయ్యా! ఎవణ్ణో ఒకణ్ణి కేకేసి ఎంతో కొంత పారేసి ఓ సీటన్నా కొనిపెట్టు. లేకపోతే [illegible]కుని నే నీ దూరప్రయాణంతా, వీల బడి ప్రయాణం చెయ్యాలి. జి. టి. సంగతి నీకు తెలియదూ' అంది భారతి.

'అట్లాగనే! నేను కాదన్నానా ఏమిటి? కాని, వాడు నాలుగు రూపాయ లంటున్నాడే! ఈ దోపిడీకి అంతు లేదా లని!' అని విరక్తి పడ్డాడు మాధవరావు.

'ఏందా ఆలోచన, బాబూ!' ఇంకో పలకరింపు.

వాడి వేషం చూడగానే వాడి వృత్తి అర్థమయింది భారతికి. 'నాగపూరు వెడతామయ్యా. సీటుగాని బెర్తుగాని చూడగలవా?' అన్నది.

'బెర్తు నాలుగు రూపాయలండి. సీటయితే రెండు!'

'నే చెప్పానుగా! ఫిక్స్‌డ్ రేట్లు! లేబిల్సు అప్పు కొట్టించి తగిలించ కోవడమే బాకీ. వాళ్ళు అడిగేస్తూ ఉండడం, మనం దండాలు పెట్టి వాళ్ళు చెప్పినంతా ఇచ్చుకుంటూ పోవడమూను. పెద్ద దోపిడీ!' అన్నాడు మాధవరావు, ఆ కుర్రాడి వేపు అసహ్యంగా చూస్తూ.

జీవన తత్త్వం

వేదాంతం అంటే ఏమిటి?
జీవన విధానం, జీవన కళ మనం
ఎలా నడుచుకోవాలో, ఎలా
జీవించాలో తెలిపేది వేదాంతం.
గురి చూచి బాణం విడిస్తే, అది
లక్ష్యాన్ని చేరుతుంది. జీవితంలో
'గురి' చూపేది వేదాంతం.

—సెనెకా

'అలా గనకపోతే యంతిస్తారో చెప్ప రాదండి, అయ్యగారూ?'

'రెండు రూపాయ లిస్తాను — బెర్తు చూసిపెట్టవయ్యా. అంతకి మించి నా వల్ల కాదు' అంది భారతి.

పరుగెత్తు కొచ్చాడు మొదటి కుర్రాడు. 'ఏటా, నా బేరంలో ఏలు పెడతన్నావు? ఏలాగుం దేటి?' అన్నాడు.

'ఓ రైత్రా. నీ బేరమేమి ముద్దరేసు కున్నావేటి! ఏదో ఆ యమ్మగోరు సెప తున్నారని నా నింటన్నాను' అంటూ వెళ్ళిపోయాడు రెండో కుర్రాడు.

'బండి వచ్చేసింది దమ్మగారూ. ఏదో ఒక మాట సెప్పండి. బెర్తా, సీటా?'

'చెప్పానుగా. రెండు రూపాయ లిస్తాను. బెర్తే కావాలి!'

'కిట్టదం డమ్మగోరూ.'

'ఏంటోయ్, కిట్టేది? ఏమిచ్చి కొంటున్నావు, ఎంత కమ్ముతున్నావు! పెద్ద వ్యాపారమల్లే చెబుతావేం?' అన్నాడు మాధవరావు కటినంగా.

'కొన్నదానికే నేనండి, రేట్లు?'

'సాని, నీ కాయకష్టానికే అడుగు! అయితేమాత్రం, అంత రేటా?'

'అన్నీ తెలిసిన మారాజులు మీరూ అలాగంటే యలాగ, సార్? ఈ రష్షు సూసేరా? లగ్గెలట్లు సీటు. ఈ ప్లాట్‌ఫారం మీద నాలాంటోళ్ళు ఇరవై మందిక తక్కువ లేకుండా బతుకు తున్నారు. బేరం కుదుర్చుకోవాల, ఔటర్ సిగ్నల్ దాకా బండి కెదరగా పరిగెత్తుకెళ్ళాల... ఒడుపుగా బండెక్కాల, ఈ సీసన్లో దిగేవోరెవరో కనిపెట్టాల ... తువాలెయ్యాల ... మళ్ళీ మిమ్మల్నెతుక్కుని అక్కడికి తీసకపోవాల. ఈ లోపుగ తువాలు గుడ్డ ఎవరేనా జరిపేసి కాగా అందిస్తే ఆళ్ళతో కయ్యానికి సిద్ధం గావాల. ఒకో రోజు ఒకో మారాజు అడ్డరిస్తే తువాలే గల్లంతయి పోతుంటాది. ఇన్ని సేసుకొస్తే సేసను మాస్టర్ని సెక్సను, టిక్కెట్టు కలెక్టర్ల సెక్సను — రోజుకి మనిసికి రెండేసి రూపాయ లిస్తేగాని వొగ్గరు. ఈ పంపకాలన్నీ అయిపోనాక పొద్దు గూకులు ఇక్కడ పడిగాపులు పడిందానికి తాగిన టీ నీళ్ళ సో, రెండు బేదాలు తగిలితే మూడు రూపాయలు మిగల్తాం గగుం, బాబయ్యా!'

'సర్లెద్దూ. ఎందుకు దండకం! మూడు రూపాయ లిస్తాను, బెర్తు చూసి పెట్టు!' అంది భారతి

'కట్టం తెలిసినోరు మీ రలా గంటె ఎచ్చిపోతా నమ్మా. మూడున్నర లివ్వం డండి ... మొదటి బోగీ పొగ్గేసి రొండో బోగి కాడ నిలబడం దయ్య గారూ తమరు ... అమ్మా, ఆ దుప్పటీ గుడ్డ ఇలా గియ్యండి' అంటూ భారతి ఇవ్వ కుండానే స్వతంత్రంగా పెట్టెమీంచి లాగేసుకుని, 'ఇక్కడే ఉండండి' అని పెద్ద కేకేసేసి, రైలొచ్చే దిక్కుగా పరుగెత్తుకు పోయాడు, మనుషుల్ని చాక చక్యంగా తప్పించుకుంటూ.

దుప్పటీ తిరిగి దక్కుతుందా, లేదా అనే సందేహం మాధవరావుకీ, భారతికీ కూడా కలిగింది. ఆ సందేహంపు బరువులో వాడు నాలుగు రూపాయలని చెప్పిన మొదటి బేరానికీ, మూడున్నర అని చెప్పిన చివరి బేరానికీ అట్టే తేడా లేదని మాధవరావుకి గుర్తు రాలేదు.

'ఒక వేళ సీటో, బెర్తో దొరక్కపోతే దుప్పటీ తిరిగి తెచ్చిస్తా డంటారా, మామయ్యా?' అంది భారతి.

మాధవరావు మనస్సులో అనుమానంలా దడదడలాడుతూ జి.టి. ఎక్స్‌ప్రెస్ వచ్చేసింది. పెద్ద మూలుగు మూలిగి ఆగడానికి సిద్ధమైపోతూంది. అంత

వరకు అక్కడా అక్కడా నిలుచున్న జనం ఒక్కసారిగా కొల్లేటి కొంగల్లా గుమి కూడటం ప్రారంభించారు.

సగం చీకట్లోను, సగం దీపాల వెలుగు గాను ఆగిన జి. టి. ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో ఆకుపచ్చ దుప్పటీ బుజాన వేసుకున్న బెర్తు లబ్బాయి కోసం రెండో బోగీ దగ్గర వెతకడానికి పరుగెత్తాడు మాధవరావు.

'దయచేసి వినండి! ఒకటవ నంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ మీద ఇప్పుడే వచ్చి ఉన్న ట్రెయిను మదరాసునుండి కొత్త ఢిల్లీకి పోవు గ్రాండ్‌ట్రంకు ఎక్స్‌ప్రెస్సు!'

వగుర్చుకుంటూ వచ్చాడు మాధవరావు. 'అక్కడ వాడు కనబడలేదు. బహుశా లోపల దూరలేకపోయాడేమో! ను వ్విక్కడే నిలబడు. నే నలా ఒక్కసారి టూ టయర్, త్రీ టయర్ కండక్టర్ల నడిగొస్తాను' అని ఆదుర్దా కనబరచకుండానే వెళ్ళాడు మాధవరావు.

• • •

'దయచేసి వినండి. మద్రాసు నుండి కొత్త ఢిల్లీకి పోయే గ్రాండ్‌ట్రంక్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ఒకటవ నంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్ వద్ద నుండి కొలది నిమిషములలో బయలుదేరును.'

దిగులుగా చూసింది భారతి. సీటు సంపాదించు కొస్తానని వెళ్ళిన మామయ్యా రాలేదు, బెర్తు అమ్ముతానని వెళ్ళిన ఆ అబ్బాయీ రాలేదు. కాస్త కదిలి వెళ్ళి ప్రయత్నం చెయ్యాలని అనిపించని క్షణం లేదు. కాని, చేతుల్లో బిడ్డ, కిందని సామాను.

అంతలోనే అల్లంత దూరాన మాధవరావు ఇటొస్తూ కనబడ్డాడు.

'దొరికిందా?' అన్నది భారతి, కళ్ళింత చేసి చేసుకుని.

'ఏం దొరకడం! దారుణాలు జరిగిపోతున్నాయి ఇక్కడ. ఈ స్టేషనుకి ఈ రైల్లో ఇన్ని సీట్లనీ, ఇన్ని బెర్తులనీ నిర్ణయించేరుట. అవన్నీ మూడు రోజుల కిందటే రిజర్వ్ అయిపోయాయిట. అనుకోకుండా ఖాళీ అయినవి పదో పన్నెండో ఉంటే, వాటికి గవర్నమెంటు రేటు అయిదు రూపాయ లుంటే వేలం పాటలోలాగ పదేసి రూపాయ లిచ్చి కొనేసేటందుకు సిద్ధంగా ఉన్నారు జనం. నో రూమ్, నో రూమ్ అంటూ కండక్టర్లు జనాన్ని నోరు మూయించలేక బండిలో కెక్కేసి తలుపులు బిగించేశారు.'

'పోనీ ఓ సీటయినా దొరకదా?'

'సీటయినా సరే — దానికీ ఉంది మూడు రూపాయల రేటు!'

'అయితే, వాడే నయం అన్న మాట!'

'కనబడ్డాడా, వాడు?'

భారతి తల అడ్డంగా ఆడించింది.

'ఇంకేం వస్తాడు! ఇచ్చావుగా పానం, దుక్కలాంటి దుప్పటి! వాడి కదే దక్కుడు! చక్కగా రెండు మూడు చలికాలాలపాటు వెచ్చగా కప్పుకుంటాడు! వా డొక దొంగ వెధవని నాకు మొదటినుంచీ అనుమానమే!'

'దుప్పటి మాటకేం, మామయ్యా! ముందు సీటు సంపాదించు. లేపోతే నిలబడి ప్రయాణం చెయ్యాలి' అని వంగి, ప్లాస్టిక్ సంచీ చేత్తో పట్టుకుంది భారతి.

'ఉండుండు. రూపాయిన్నర డబ్బులు పోర్టరు మొహాన పోసి సామాన్లు నువ్వు పట్టుకోవడం దేనికి? వస్తాడుండు!' అన్నాడు మాధవరావు, అప్రయత్నంగా తనూ వంగి, ఓ చేత్తో సూట్‌కేసు, ఓ చేత్తో చేతి సంచీ పట్టుకుంటూ.

'వాడు రెండు సార్లొచ్చేడు, జాగా చూపిస్తే సామాను బండిలో పెట్టేస్తా నంటూను. జాగా ఎక్కడున్నాది, నా నెత్తి మీద! పద, లేడీస్ కంపార్ట్‌మెంట్లో ట్రై చేదాం' అని బయలుదేరింది భారతి.

• • •

'దయచేసి వినండి, మదరాసునుండి కొత్త ఢిల్లీకి పోవు గ్రాండ్ ట్రంక్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ఒకటవ నంబరు ప్లాట్‌ఫారమ్‌నుండి బయలుదేరుటకు సిద్ధముగా ఉన్నది.'

'బతికావు ... బండి బయలుదేరుతోందిట. కొంచెం గొలాడుతుందిలే. ఎలాగోలాగ సర్దుకుని కూర్చో ... ఖాజీపేట్లో కొంత ఖాళీ అవ్వచ్చులే. అక్కడ మరికొంచెం జాగా సంపాదించుకో. సామానూ అదీ జాగర్త. మేలుకుని కూర్చో, నిద్రోక!'

'అలాగే, మామయ్యా, నిద్రోన్లే ... ఆ బెర్తుల కుర్రాడు కనిపిస్తే దుప్పటీ పుచ్చుకుని జాగ్రత్త పెట్టు. ఆ దుప్పటీ పోయిందంటే మా అత్త గారు నా మీద అంతెత్తున విరుచుకు పడుతుంది.'

'సర్లే ... మ ర్నే వెళ్ళిరానా?' అన్నాడు మాధవరావు, నడుస్తున్న రైలుతో తానూ నడుస్తూ, కిటికీలోంచి బిగ్గరగా మాటలాడుతూ.

* * *

బండికి ఎదురెళ్ళిన జాడేగాని బండితో వచ్చిన జాడ లేదు. అటు వేపే ఉండాలి వీడు—అనుకుంటూ ప్లాట్‌ఫారమ్ అవతలి చివరికి నడవసాగాడు మాధవరావు.

స్టేషన్ మాస్టర్ ఆఫీసు నుంచి అసిస్టెంట్ స్టేషన్ మాస్టరు, చుట్టూరా పెద్ద గుంపుతో బయలుదేరాడు. చేతిలో పచ్చ దీపం ఊపుకుంటూ, 'ఎక్కడ్రా?' అని ఒక్కసారి అడిగాడు.

ఆర్. ఎమ్. ఎస్. సార్టింగ్ ఆఫీస్ దాటాక ఆ గుంపు ఆగారు.

అక్కడ ప్లాట్‌ఫారమ్ మీద, లైను మీద బోలెడు మంది జనం—పోర్టర్లూ, బెర్తు లబ్బాయిలూ, వెండర్ బాయ్సూ, కొద్ది మంది ప్రయాణీకులూ, కానిస్టేబిల్సూ.

గుంపును తప్పించుకుంటూ ప్లాట్‌ఫారమ్ అంచుకి వెళ్ళాడు అసిస్టెంటు స్టేషన్ మాస్టరు. పచ్చ దీపం అద్దం మారింది. లైను మీదికి దీపం చూపించి, 'లేనిపోని తద్దినం తెచ్చి పెట్టాడ్రా లంజాకొడుకు' అన్నాడు, రైలు మధ్య ఒకటి, ప్లాట్‌ఫారమ్ దిగువ నొకటిగా ఉన్న శవాన్ని చూపి.

'క్లియర్ చెయ్యండి.'

నలుగురు మనుష్యులు సాయం పట్టి శవం రెండు తుండాలు తెచ్చి ప్లాట్‌ఫారం మీద పెట్టారు. ఒకటి ఇటూ ఒకటి అటూ — అసహ్యంగా ఉంది.

'సరిగా పెట్టండయ్యా.'

మళ్ళీ రెండు ముక్కల్ని మానవాకారం వచ్చేటట్టు కలిపారు. 'అలా గుణ్ణేవయ్యా సాలు ...' ... 'నువ్వు కలిపేస్తేమాత్రం అది మళ్ళా కలుస్తుందేటి!' ... 'వాడేం జరాసంధుడా?' ... 'సాలు సాలు లెగండి. దూరంగుండండి.'

'ఊఁ. రోజూ ఇక్కడుండే వెధవేగా? ఎలా పడ్డాడు?' అని అసిస్టెంటు స్టేషన్ మాస్టర్ అడిగాడు.

'మామూలుగానే ఏదో బేరం కుదుర్చుకుని బండి కెదురెల్లాడండి. బండ్లో ఎవుడో గాని బండాగేక ఎక్కవయ్యా అంటూ తోసేశాడండి. నా వీ పక్క పెట్లో ఎక్కాను గదండి, ఈ కళ్ళతో సూశానండి. ఈడు పట్టు దొరక్కపోయినా బోల్తా కొట్టనేదండి. ప్లాట్పారం మీద కాల్లానించి బండితో సమానంగా పరిగెత్తాడండి. అంతలోకే ఏటైందో, మళ్ళీ బండి ఆణ్ణి వాగేనుకుందండి. పాట్పారానికీ, బండికీ మద్దెన బడి నలిగిపోనాడండి.'

బెర్తులమ్మే అబ్బాయిని సులభంగానే గుర్తు పట్టాడు మాధవరావు. లైన్ మధ్య పడిపోయిన ఆకుపచ్చని దుప్పటీ తెచ్చి శవం మీద కప్పుతున్నా రెవరో.

'లంజాకొడుకు మూ్డ్రోజుల్నించి అందరి వాటాలూ ఎగ్గొడు తున్నాడు! మూడు రె ళ్లారు రూపాయలు!'

• • •

'దయచేసి వినండి ...' అంటూ ఇదేమీ తనకు పట్టనట్టు రాబోయే రైలు గురించి జనానికి చెప్పడానికి గొంతు సవరించుకుంటూంది లౌడ్‌స్పీకరు. ★